

Udskriftsdato: 15. december 2025

CIS nr 9491 af 12/10/2012 (Gældende)

**Cirkulæreskrivelse om visse sagsbehandlingsspørgsmål af særlig relevans
ved behandlingen af sager om overførsel til arrestafdelingerne i
Politigårdens Fængsel og Ndr. 0 i Statsfængslet i Nyborg
(Til samtlige fængsler og arresthuse)**

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin.,
Direktoratet for Kriminalforsorgen, j.nr. 12-212-0007

Cirkulæreskrivelse om visse sagsbehandlingsspørgsmål af særlig relevans ved behandlingen af sager om overførsel til arrestafdelingerne i Politigårdens Fængsel og Ndr. 0 i Statsfængslet i Nyborg

(Til samtlige fængsler og arresthuse)

1. Indledning

Efter samme model som Politigårdens Fængsel er der den 15. august 2012 etableret en særlig arrestafdeling i Statsfængslet i Nyborg, Arrestafdelingen Ndr. 0, som vil have samme funktion for Vestdanmark, som Politigårdens Fængsel hidtil har haft landsdækkende. Politigårdens Fængsel vil fremover navnlig have Sjælland, Lolland, Falster og Bornholm som optageområde.

Denne cirkulæreskrivelse indeholder nærmere instruktion af institutionerne om kravene til sagsbehandlingen i sager om anbringelse i og overførsel til de to arrestafdelinger.

Statsfængslet i Nyborg har ved brev af 10. august 2012 informeret institutionerne nærmere om, hvilke kategorier af indsatte der kan anbringes i afdeling Ndr. 0 og om visitationen hertil.

Det bemærkes, at denne arrestafdeling indtil videre ikke kan modtage medlemmer af HA, AK 81 eller HA-støttegrupper. Disse skal fortsat søges overført til Politigårdens Fængsel.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har den 28. august 2006 udsendt brev om anbringelse i Politigårdens Fængsel.

Nærværende cirkulæreskrivelse er således alene et supplement til ovennævnte breve.

2. Begreber

2.1 "Negativt stærk indsat"

Hovedbetingelsen for, at en indsat kan anbringes i en af de to afdelinger er, at den pågældende er "negativt stærk indsat". Negativt stærke indsatte, der optræder truende eller voldeligt, har første prioritet til anbringelse i arrestafdelingen.

Ved "negativt stærke indsatte" forstås indsatte, som ved vold, trusler, økonomisk udnyttelse eller anden form for udnyttelse udgør en negativt styrende faktor i forhold til medindsatte eller på samme måde søger at få personalet til at foretage eller undlade handlinger.

Udtrykket anvendes navnlig (men ikke udelukkende) om grupper af indsatte, herunder rockere, deres støttegrupper og visse bandegrupperinger, som erfaringsmæssigt skaber sig en magtposition i fængslet, og som ved hjælp af gruppemedlemmer uden for fængslet kan udstrække deres magt til trusler og pres på de indsatte eller personalets familier mv. Konstatering af, at der er tale om en negativt stærk indsat, vil i overensstemmelse med forarbejderne til straffuldbyrdelsesloven kunne ske alene med henvisning til den indsatte blotte fremtræden kombineret med institutionens eller de medindsatte kendskab til et eventuelt gruppetilhørsforhold og det forhold, at der er risiko for, at der af den pågældende gruppe vil blive begået overgreb mod f.eks. medindsatte.

Se i øvrigt også anbringelses- og overførselsvejledningens pkt. 18.

2.2 "Overgreb"

Ved "overgreb" forstås dels fysiske overgreb og trusler, dels udnyttelse af svagere indsatte, herunder ved begrænsning af deres handlefrihed, f.eks. i forbindelse med valg af beskæftigelse og fritidsaktiviteter mv.

Begrebet omfatter også situationer, hvor den negativt stærkes magtposition bl.a. i kraft af bandetilhørsforholdet bruges til at påvirke personalet til at foretage eller undlade handlinger, som vedrører de nødvendige sikkerheds- og kontrolforanstaltninger.

3. Sagsbehandlingskrav

3.1 Dokumentation for at en indsat er ”negativt stærk”

”Negativt stærke indsatte” er, som anført ovenfor under pkt. 2.1, blandt andet kendetegnet ved, at de udgør en negativt stærkt styrende faktor i forhold til medindsatte, personale m.v. og udgør en risiko for overgreb på medindsatte og personale.

I det følgende omtales alene spørgsmålet om dokumentation for, at en indsat er en ”negativt stærk indsat”, hvilket er hovedbetingelsen for anbringelse i de to afdelinger.

Det er institutionernes ansvar at sikre, at afgørelse om overførsel af en negativt stærk indsat træffes på et fyldestgørende grundlag, og at dette grundlag efterfølgende kan dokumenteres f.eks. i forbindelse med, at afgørelsen om overførsel indbringes for direktoratet. Disse krav til henholdsvis sagsoplysning og dokumentation vil i praksis være af forskelligt omfang, afhængigt af om den indsatte har tilhørsforhold til rockergrupper/visse bandegrupperinger eller lignende eller ej.

I forhold til indsatte, som har tilhørsforhold til rockergrupper, deres støttegrupper eller visse bandegrupperinger, vil konstatering af, at der er tale om en negativt stærk indsat, som nævnt kunne ske med henvisning til den negativt stærke indsattes blotte fremtræden kombineret med et gruppetilhørsforhold og det forhold, at der er risiko for, at der af den pågældende gruppe vil blive begået overgreb mod f.eks. medindsatte. Et sådant grundlag er således tilstrækkeligt til, at det kan lægges til grund, at den indsatte tilhører gruppen af indsatte, som er negativt stærkt styrende i forhold til medindsatte og personale. Det er institutionens ansvar at sikre, at der foreligger dokumentation for tilhørsforholdet til rockergrupper/visse bandegrupperinger eller lignende i sagen.

I forhold til indsatte, som ikke er tilknyttet rockergrupper, deres støttegrupper eller visse bandegrupperinger, skal det ud fra andre oplysninger efter en konkret vurdering kunne lægges til grund, at den indsatte er negativt stærkt styrende, og at overførsel derfor er nødvendig for at forebygge overgreb på medindsatte, personale mv.

I den nævnte konkrete vurdering kan indgå oplysninger om, at den indsatte faktisk begår fysiske overgreb mod medindsatte, personale mv. i institutionen med den følge, at overgrebene bliver styrende for medindsattes og/eller personalets adfærd.

Også oplysninger om, at den indsattes fremtræden/opførsel er styrende, således at medindsatte undgår fællesaktiviteter, gårdtur eller andet, det vil sige oplysninger, der indikerer, at den indsatte ”trykker” andre indsatte, uden at der foreligger fysiske overgreb, kan indgå i den konkrete vurdering.

Tilsvarende gælder oplysninger om, at den indsattes fremtræden/opførsel er styrende, således at personale i institutionen føler sig truet til at handle/undlade at handle, uden at der bevisligt foreligger en konkret trussel fra den indsattes side. Som eksempel kan nævnes mere vage og diffuse trusler mod personalet generelt eller mod personalets familier, som, uanset at de ikke er konkrete, er egnede til at skabe frygt hos personalet.

For at kunne dokumentere den negativt styrende adfærd er det vigtigt, at institutionerne løbende udfærdiger notater om sådanne forhold, herunder om de oplysninger der måtte blive givet fra medindsatte, personale mv. Dette følger også af notatpligten, jf. offentlighedslovens § 6.

Det følger endvidere af notatpligten, at oplysninger om, at en negativt stærk indsat optræder voldeligt og/eller truende og dermed har første prioritet til anbringelse i arrestafdelingerne, tillige skal noteres.

3.2 Sagsbehandlingskrav i forbindelse med overførsel til de to arrestafdelinger

3.2.1 Afsonere

Når det er konstateret, at den indsatte er ”negativt stærk”, er der nogle sagsbehandlingsmæssige procedurer, der skal iagttages, inden den pågældende overføres. Disse procedurer fremgår af anbringelses- og overførselsbekendtgørelsens § 13.

På baggrund af klagesager, som direktoratet har behandlet, skal særligt bekendtgørelsens § 13, stk. 1 og 4 fremhæves her. Det følger således af stk. 1, at inden der træffes afgørelse om overførsel til en af de to afdelinger, skal den indsatte gøres bekendt med adgangen til at lade sig bistå og have lejlighed til at udtale sig.

Det fremgår af stk. 4, at der skal gøres notat om den trufne afgørelse om overførsel. Bestemmelsen opremser udtømmende, hvad notatet mere præcist skal indeholde, herunder begrundelse for afgørelsen, henvisning til retsregler afgørelsen er truffet efter og hovedhensyn der har været bestemmende for skønnet mv. Det skal i den anledning bemærkes, at der i klientsystemet er adgang til en fortrykt blanket vedrørende overførsel af afsonere, og at institutionen i øvrigt skal benytte overførselsmodulet i klientsystemet.

Opmærksomheden henledes endelig på, at forvaltningslovens regler om begrænset aktindsigt, begrundelse og partshøring (forvaltningslovens § 9, stk. 4, § 19, stk. 2, nr. 4 og § 24, stk. 3, 1. pkt.) gælder i overførselssager. Der henvises også til anbringelses- og overførselsvejledningens pkt. 40.

Såfremt den indsatte imidlertid undtagelsesvis er blevet orienteret om begrundelsen for afgørelsen ("merbegrundelse"), skal der gøres notat herom. Den indsatte må dog som udgangspunkt ikke – og ikke uden politiets samtykke – få at vide, at oplysning om rocker- eller bandetilhørsforhold stammer fra politiet.

3.2.2 Varetægtsarrestanter

I varetægtsbekendtgørelsens § 10 fremgår det, at anbringelse i eller overførsel til andet varetægtsfængsel end der, hvor straffesagen behandles, kan ske, hvis det begæres af politiet af hensyn til efterforskningen, eller det er påkrævet af pladmæssige grunde, sikkerhedsmæssige hensyn eller andre omstændigheder.

Der findes ikke i forhold til varetægtsarrestanter en særlig sagsbehandlingsprocedure i forhold til den indsatte (som den, der er anført i § 13 i anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen). I sager om anbringelse og overførsel af varetægtsarrestanter er det alene forvaltnings- og offentlighedslovens bestemmelser, der regulerer sagsbehandlingen. Såfremt der eksempelvis træffes afgørelse om overførsel, og denne meddeles skriftligt, skal der være en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1, 1. pkt. I forlængelse heraf bør varetægtsarrestanten have lejlighed til at udtale sig.

For at muliggøre en eventuel efterprøvelse af, hvorvidt en overførsel har været berettiget, skal det noteres, hvilke hensyn der ligger til grund for overførslen. Institutionen skal i øvrigt benytte overførselsmodulet i klientsystemet.

Det bemærkes, at også i sager om anbringelse og overførsel af varetægtsarrestanter gælder forvaltningslovens regler om begrænset aktindsigt, begrundelse og partshøring. Der henvises til varetægtsvejledningen, pkt. 22.

Såfremt den indsatte imidlertid undtagelsesvis er blevet orienteret om begrundelsen for afgørelsen ("merbegrundelse"), skal der gøres notat herom.

Cirkulæreskrivelse nr. 80 af 26. september 2005 om visse sagsbehandlingsspørgsmål af særlig relevans ved behandlingen af sager om overførsel til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel ophæves.

Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, den 12. oktober 2012

WILLIAM RENTZMANN

/ Tina Engelbrecht Ising